

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Факультет лінгвістики та соціальних комунікацій
Кафедра філософії

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ
для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем
магістр за освітньо-професійною програмою
«Філософія комунікації»
спеціальності 033 «Філософія»**

Київ

2021

УДК 316.77(072)
М 545

Укладачі: *Л. Г. Дротянко, С. С. Орденів, О. М. Сідоркіна*

Рецензент *О. А. Матюхіна* – к. філос. наук, доц., доц. кафедри філософії (Національний авіаційний університет)

Затверджено науково-методично-редакційною радою Факультету лінгвістики та соціальних комунікацій університету (протокол № 6 від 09.06.2021 р.).

Методичні рекомендації до виконання кваліфікаційних робіт для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем магістр за освітньо-професійною програмою «Філософія комунікації» спеціальності 033 «Філософія» / уклад.: Л. Г. Дротянко, С. С. Орденів, О. М. Сідоркіна. – К. : НАУ, 2021. – 64 с.

Методичні рекомендації призначені для підготовки, оформлення та організації захисту кваліфікаційних робіт. Видання містить загальні вимоги до організації виконання, порядку підготовки та оформлення кваліфікаційних робіт згідно з освітньо-професійною програмою «Філософія комунікації» спеціальності 033 «Філософія». Додатки містять вимоги до оформлення кваліфікаційних робіт.

Для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Філософія комунікації» спеціальності 033 «Філософія».

ЗМІСТ

Вступ	3
1. Загальні положення	5
1.1. Поняття, мета і завдання кваліфікаційної роботи	5
1.2. Організація та послідовність виконання кваліфікаційної роботи	11
2. Основні вимоги до оформлення та захисту кваліфікаційної роботи	20
2.1. Основні вимоги до оформлення кваліфікаційної роботи	20
2.2. Рецензування і захист кваліфікаційної роботи	26
2.3. Критерії оцінювання кваліфікаційної роботи	34
Список використаних джерел	38
Додатки	39

ВСТУП

Кваліфікаційна робота є невід'ємною складовою процесу науково-методичної та професійної підготовки високо-кваліфікованих фахівців у закладах вищої освіти, що формує їхню здатність до самостійного пошуку, узагальнення та систематизації зібраного матеріалу, сприяє поглибленню теоретичних знань, виробленню навичок дослідницької діяльності тощо. Даний різновид самостійної роботи передбачає засвоєння методики організації науково-дослідної роботи та проведення наукових досліджень під керівництвом фахівця із числа науково-педагогічних працівників кафедри (професорів, доцентів).

Підготовка кваліфікаційної роботи є основною кваліфікаційною науково-дослідною роботою, що виконується здобувачами вищої освіти індивідуально в процесі їхнього навчання в закладах вищої освіти. Для написання кваліфікаційної роботи здобувач має: визначитися з предметною галуззю тематики дослідження; використовувати сучасні методи аналізу даних; проводити систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань з фаху та застосувати їх під час розв'язання конкретних наукових, дослідницьких та інших завдань; розвивати навички самостійної роботи та володіти методикою дослідження, пов'язаною з темою роботи.

Структура кваліфікаційної роботи передбачає логічний зв'язок між її компонентами, має аргументований характер та містить конкретні пропозиції щодо вдосконалення окремих напрямів діяльності реального досліджуваного об'єкта.

Кваліфікаційна робота є завершальною ланкою в єдиній системі теоретичного і практичного навчання здобувача. Майбутній фахівець має продемонструвати ступінь своєї підготовленості з обраної спеціальності, рівень загальної, наукової і професійної ерудиції, творчий пошук нових напрямів у науковому і практичному підході до розв'язання конкретних поставлених завдань. кваліфікаційна робота є формою атестації здобувача вищої освіти, на підставі захисту якої екзаменаційна комісія вирішує питання про присвоєння її авторові відповідної кваліфікації та приймає рішення про видачу диплома магістра.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Згідно з чинним законодавством України, державна атестація випускника є обов'язковою і здійснюється екзаменаційною комісією. Державна атестація випускника передбачає підготовку та захист кваліфікаційної роботи, виконаної на завершальному етапі навчання згідно із навчальними планами та освітніми програмами підготовки здобувачів зі спеціальності 033 «Філософія». На підставі успішного захисту екзаменаційна комісія вирішує питання про присвоєння їй автором відповідної кваліфікації та ухвалює рішення про видачу диплома магістра.

Виконання та захист кваліфікаційних робіт здійснюється випускниками державною мовою, за винятком випускників (зокрема громадян України), що проходили навчання в університеті з повним викладанням навчальних дисциплін іноземними мовами, порядок проходження державної атестації яких регламентується окремими документами.

Відповідальність за актуальність і відповідність тематики кваліфікаційної роботи профілю напряму підготовки фахівця, а також за керівництво та організацію її виконання несе науковий керівник і випускова кафедра. Відповідальність за всі викладені в кваліфікаційній магістерській роботі відомості, прийняті рішення та точність даних несе безпосередньо автор цієї роботи – випускник. Подання до захисту та власне захист кваліфікаційних робіт здійснюється відповідно до «Положення про державну атестацію випускників Національного авіаційного університету».

1.1. ПОНЯТТЯ, МЕТА І ЗАВДАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційна робота – робота дослідницького характеру випускника другого освітнього рівня, яка містить розв'язання актуальної наукової, науково-технічної, управлінської чи іншої проблеми щодо об'єктів і предметів майбутньої діяльності фахівця шляхом теоретичного дослідження актуальних питань, моделювання процесів, об'єктів у певній галузі науки.

Метою виконання кваліфікаційної роботи є:

- систематизація та поглиблення теоретичних і практичних знань зі спеціальності 033 «Філософія»;
- осмислення конкретного професійного завдання;
- розвиток навичок ведення самостійної наукової роботи, оволодіння основними методами наукового дослідження, формулювання конкретних наукових висновків і практичних рекомендацій за обраною темою;
- проведення послідовного викладання матеріалу;
- застосування теоретичних знань для вирішення конкретних поставлених завдань;
- набуття досвіду представлення та публічного захисту результатів наукової діяльності;
- оцінка рівня підготовки здобувача до роботи за фахом.

Завдання, які виконуються здобувачем у процесі написання кваліфікаційної роботи, повинні бути спрямовані на досягнення поставленої мети та відповідати вимогам, які ставляться до такого виду робіт. З огляду на це, кваліфікаційна робота повинна:

- містити поглиблений аналіз досліджуваної теми;
- відповідати вимогам стислого, чіткого, логічного й аргументованого викладення матеріалу;
- відображати вміння здобувача користуватися прийомами пошуку, відбору, оброблення ти систематизації інформації;
- містити обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення окремих напрямів діяльності досліджуваного об'єкта;
- бути належно оформленою;
- мати всі необхідні супровідні документи;
- відповідати правилам оформлення роботи, посилань, списку використаних джерел.

Результати навчання, які дає можливість випускнику досягти освітньо–професійна програма

ПРН1. Здійснювати інтелектуальний пошук, виявляти і критично осмислювати актуальні проблеми сучасної філософської думки, розробляти їх в рамках власного філософського дослідження.

ПРН2. Знати і використовувати фаховий словник та філософські засоби для донесення власних знань, висновків та

аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ПРН3. Вміти реконструювати історичний поступ світової філософії, еволюцію філософських ідей і проблем з метою використання історико-філософської спадщини в осмисленні та розв'язанні власних дослідницьких проблем.

ПРН4. Пропонувати та обґрунтовувати нові підходи до розв'язання задач і проблем.

ПРН5. Використовувати методологію та пізнавальні засоби, що властиві обраній філософській спеціальності.

ПРН6. Володіти державною та англійською (чи іншою іноземною) мовами на рівні, достатньому для вільного фахового спілкування та обговорення наукових проблем і результатів досліджень у сфері філософії.

ПРН7. Критично осмислювати, аналізувати та оцінювати філософські тексти, застосовувати релевантні методи їх аналізу та інтерпретації.

ПРН8. Розуміти зв'язки філософії з іншими напрямками філософського дискурсу, інтелектуальними й гуманітарними практиками.

ПРН9. Ефективно використовувати інформаційно-комунікаційні технології в професійній діяльності.

ПРН10. Брати участь у наукових дискусіях з філософської проблематики та міждисциплінарних проблем, обговореннях філософських питань з експертами з інших галузей знань (у тому числі, з авіаційної).

ПРН11. Аналізувати, оцінювати і прогнозувати соціальні, політичні, економічні та культурні процеси із застосуванням фахових знань та спеціалізованих навичок розв'язання складних філософських питань.

ПРН12. Використовувати набуті знання на практиці, зокрема з метою європейської та євроатлантичної інтеграції України, та проводити світоглядний аналіз та етико-ціннісну експертизу інтегральних процесів.

ПРН13. Розробляти і реалізовувати наукові та/або прикладні проекти у сфері філософії та з дотичних міждисциплінарних проблем.

ПРН14. Приймати ефективні рішення з питань управління складною професійною та/або навчальною діяльністю у сфері філософії.

ПРН15. Розробляти і викладати філософські дисципліни в закладах освіти та знати різні стратегії та моделі викладання.

ПРН16. Ефективно здійснювати аналітичне обґрунтування та інформаційно-організаційний супровід професійної діяльності, в тому числі - в авіаційній галузі.

Компетентності випускника, яких може досягнути випускник завдяки освітньо-професійній програмі.

ІК. Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері філософії та гуманітаристики; або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

ЗК1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК2. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК3. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК4. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК5. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК6. Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК7. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним, що передбачає знання своїх інтелектуальних переваг і недоліків, вміння використовувати перші й мінімізувати вплив других.

ЗК9. Здатність до адаптації та дії у новій ситуації, що передбачає вміння застосовувати для вирішення пізнавальних задач ефективні стратегії і засоби.

ЗК 10. Здатність працювати у команді, що передбачає вміння долати комунікаційні напруження та конфліктні ситуації, забезпечувати прихильність співробітників, виявляти доречну поступливість, розподіляти зусилля з/між колегами, працювати на спільний результат.

ЗК11. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, що передбачає вміння писати власні тексти аналітичного та публіцистичного характеру в різних форматах та застосувати необхідні процедури (редагування, коректура, звірка) при підготовці тексту до публікації.

ЗК12. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт, що передбачає уникання інтелектуального конформізму, готовність завжди віддавати перевагу науковій достовірності, а не впливу авторитету.

ФК1. Здатність використовувати історико-філософську спадщину під час осмислення та розв'язання дослідницьких проблем.

ФК2. Усвідомлення змістової та методологічної специфіки закінченої магістерської програми відносно інших методологічних можливостей філософського дискурсу та філософського дослідження.

ФК3. Усвідомлення зв'язків філософської спеціалізації з іншими інтелектуальними й гуманітарними практиками.

ФК4. Здатність формулювати та аргументувати актуальні філософські ідеї, доказово й обґрунтовано викладати результати дослідження.

ФК5. Володіння спеціалізованим знанням в межах певної філософської проблематики, системною обізнаністю з відповідною спеціальною (науково-дослідницькою) літературою.

ФК6. Здатність обирати і застосовувати найбільш ефективну методологічну стратегію дослідження.

ФК7. Здатність критично працювати з філософськими текстами, застосовувати різні методи аналізу та інтерпретації.

ФК 8. Уміння критично оцінювати потенціал та межі різних наукових шкіл, які представляють основні напрями розвитку філософських теорій комунікації.

ФК9. Здатність здійснювати аналіз, оцінку і прогнозування соціальних, політичних, економічних та культурних процесів із застосуванням фахових знань.

ФК 10. Здатність професійно проводити світоглядний аналіз та етико-ціннісну експертизу європейської та євроатлантичної інтеграції України на підставі принципу україноцентризму.

ФК11. Здатність викладати філософські дисципліни у закладах вищої освіти.

ФК 12. Здатність здійснювати аналітичне обґрунтування та інформаційно–організаційний супровід професійної діяльності.

Кваліфікаційна робота, яка не відповідає вимогам щодо змісту та оформлення, написана без дотримання затвердженого плану, яка не містить матеріалів конкретного дослідження теми щодо реального об'єкту дослідження, або обґрунтованих пропозицій, а також не має рецензії (відгуку), до захисту не допускається.

1.2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПОСЛІДОВНІСТЬ ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційна робота повинна бути самостійним та логічно завершеним теоретико–практичним дослідженням, яке виконується на основі знань, умінь, навичок та компетентностей, набутих випускником протягом усього терміну навчання в університеті.

Кваліфікаційна робота виконується на основі поглибленого вивчення предметної галузі дослідження, аналізу спеціальної вітчизняної та зарубіжної літератури, передового досвіду з теми, яка вивчається, а також результатів проведених здобувачем власних досліджень реального об'єкта або сфери комунікації.

Зміна затверджених тем кваліфікаційних робіт (проектів) після проходження переддипломної практики не дозволяється. У виняткових випадках, на підставі мотивованої заяви випускника, узгодженої з керівником та завідувачем випускової кафедри, можливе лише уточнення затвердженої теми за наказом ректора, проект якого готує і вносить декан факультету (директор інституту) не пізніше ніж до планового початку виконання кваліфікаційної роботи (проекту).

До захисту кваліфікаційної роботи допускаються здобувачі, які успішно склали заліково-екзаменаційну сесію, завершили практики, захистили звіти з них, пройшли попередній захист кваліфікаційної роботи на випусковій кафедрі, який відбувається не менше ніж за два тижні до засідання екзаменаційної комісії.

Процес виконання кваліфікаційної роботи можна умовно розділити на такі організаційні етапи:

1. *Підготовчий етап.* На цьому етапі здобувач обирає тему кваліфікаційної роботи. Список тем магістерських робіт відповідно до навчального і робочого планів освітньо–професійної програми «Філософія комунікації» спеціальності 033 «Філософія» затверджується на засіданні кафедри. Тематика щорічно переглядається та оновлюється (Додаток П).

Кількість тем повинна перевищувати кількість здобувачів, які допущені до написання кваліфікаційної роботи. Теми повинні відповідати вимогам галузевих стандартів вищої освіти, завданням та меті державної атестації, мати теоретичну та практичну значущість.

Вибравши тему кваліфікаційної роботи, здобувач пише заяву на ім'я завідувача кафедри, де зазначає назву теми (див. Додаток А). Заяву подає на кафедру, на якій виконується робота.

Кожному здобувачеві на початку випускного навчального року кафедрою призначається науковий керівник, який проводить індивідуальне консультування здобувача, допомагає йому скласти план кваліфікаційної роботи, завдання для емпіричного дослідження, контролює дотримання графіку виконання, рецензує роботу, готує здобувача до захисту.

Після погодження з керівником та випусковою кафедрою теми кваліфікаційних робіт і розподіл здобувачів за науковими керівниками затверджуються Вченою радою Факультету, на якому навчається здобувач.

2. *Основний етап.* На цьому етапі здійснюється безпосереднє виконання випускником кваліфікаційної роботи згідно із затвердженим завідувачем кафедри календарним графіком виконання та завданням. Для контролю за перебігом виконання роботи науковим керівником проводяться консультації, на яких розглядаються напрацьовані здобувачем матеріали та формуються зауваження для подальшого їхнього усунення.

3. *Заключний етап.* За два тижні до державної атестації передбачається попередній розгляд (передзахист) кваліфікаційної роботи на засіданні комісії, членами якої є завідувач випускової кафедри та наукові керівники. Під час попереднього розгляду роботи вирішується питання щодо допуску або недопуску випускника до державної атестації.

Науковий керівник опрацьовує доповідь здобувача, а за кваліфікаційною магістерською роботою формує відгук (додаток Е). Також здійснюється рецензування кваліфікаційної роботи (додаток Ж) рецензентом (згідно з направленням на рецензування) та передача зброшурованої роботи (разом з електронним варіантом) з усіма матеріалами на кафедру (не пізніше ніж за два тижні до державної атестації).

Вибір теми кваліфікаційної роботи

Обираючи тему кваліфікаційної роботи, здобувач повинен враховувати такі фактори, як: актуальність, новизну та перспективність теми дослідження; наявність теоретичної бази; власний, у тому числі, творчий потенціал (теоретичні знання та практичні навички, які дозволять провести повноцінне дослідження з обраної теми, сформувані аргументовані висновки та надати пропозиції щодо вирішення проблематики дослідження).

Виконання кожного етапу кваліфікаційної роботи фіксується в календарному плані. Завдання на виконання роботи (див. Додаток Б), до якого керівником вносяться відповідні відзначки («Виконано», «Не виконано», терміни виконання). Підписане науковим керівником кваліфікаційної роботи завдання на виконання та роздрукований її варіант є основою для прийняття роботи до попереднього захисту.

Відповідно до завдання на виконання кваліфікаційної роботи здобувач повинен:

- а) обрати тему кваліфікаційної роботи;
- б) розробити структуру роботи та затвердити робочий план у наукового керівника;
- в) підготувати список літератури, яка буде використана під час написання кваліфікаційної роботи;
- г) виконати кваліфікаційну магістерську роботу у встановлені строки та подати науковому керівникові.

Науковий керівник контролює дотримання графіку виконання кваліфікаційної роботи (див. табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Графік виконання кваліфікаційної роботи

№ з/п	Заходи	Термін виконання
1.	Визначення та обґрунтування теми кваліфікаційної роботи	
2.	Оформлення завдання на виконання кваліфікаційної роботи	
3.	Уточнення об'єкта, предмета, мети, завдань дослідження під час	

	проходження переддипломної практики	
4.	Підбір, опрацювання та вивчення літератури та джерел з теми дослідження	
5.	Складання попереднього плану роботи. Узгодження його з керівником	
6.	Написання основної частини, вступу та висновків.	
7.	Оформлення роботи та подання її на перше читання керівникові	
8.	Опрацювання зауважень та виправлення недоліків	
9.	Попередній захист кваліфікаційної роботи	
10.	Проходження нормоконтролю	
11.	Подання роботи на перевірку на плагіат	
12.	Подання роботи на рецензування	
13.	Подання остаточного варіанта на кафедру	
14.	Захист кваліфікаційної роботи	

Опрацювання джерел і складання плану роботи

Попереднє ознайомлення з літературними джерелами є основою для складання робочого плану кваліфікаційної роботи. Робочий план, складений здобувачем, погоджується з науковим керівником, у разі необхідності уточнюється й після цього затверджується. Разом з тим слід враховувати, що робочий план має динамічний характер і в процесі роботи здобувача може змінюватися.

Список використаних джерел повинен містити близько 80–90 позицій (з іноземними джерелами та посиланнями на електронні ресурси), не менше ніж 30 відсотків з яких повинні бути опубліковані за останні 5 років. Пошук літературних джерел здійснюється за допомогою бібліотечних каталогів

(систематичного й алфавітного), репозитарію Національного авіаційного університету, реферативних журналів, бібліографічних довідників, засобів Інтернету. Особливу увагу слід приділити періодичним виданням, як друкованим, так і електронним, де оперативно публікуються результати досліджень фахівців із досліджуваної теми.

План кваліфікаційної роботи повинен містити: вступ, розділи основної частини, висновки, список використаних джерел, додатки (за наявності).

Структура, обсяг та зміст кваліфікаційної роботи:

- титульний аркуш;
- завдання на виконання кваліфікаційної роботи;
- реферат;
- зміст;
- перелік умовних позначень, скорочень, термінів (за необхідності);
- вступ;
- розділи і підрозділи основної частини;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (за необхідності).

Окремо до роботи додаються також відгук керівника та рецензія.

Титульний аркуш є першою сторінкою кваліфікаційної роботи і повинен мати такі реквізити: назву міністерства та закладу освіти; вид кваліфікаційного роботи (кваліфікаційна робота); освітньо-кваліфікаційний рівень випускника; тему роботи; номер групи, прізвище та ініціали здобувача; посаду, прізвище та ініціали наукового керівника; місто і рік виконання роботи, а також резолюцію завідувача випускової кафедри щодо допуску до захисту в ДЕК. (Зразок оформлення титульного аркушу наведено в Додатку В).

Завдання на виконання кваліфікаційної роботи розміщується з нової сторінки після титульного аркуша (див. Додаток Б).

Реферат, призначений для ознайомлення з роботою, має бути стислим, інформативним і містити відомості, які дозволяють прийняти рішення про доцільність розгляду всієї роботи. Він

розміщується безпосередньо після завдання і містить наступну інформацію: об'єкт і предмет дослідження, мету кваліфікаційної роботи, методи дослідження, отримані результати та їхню новизну, практичне значення отриманих результатів. Реферат належить виконувати так, щоб він уміщувався на одній сторінці формату А 4 (приклад оформлення реферату наведено в Додатку Г).

Зміст розміщується з нової сторінки і включає: вступ, послідовно розташовані назви всіх розділів, підрозділів, висновки, список використаних джерел, назви додатків із зазначенням номерів сторінок, із яких починаються структурні елементи. (Приклад оформлення змісту наведено у Додатку Д).

Перелік умовних позначень, скорочень, термінів подається окремо. Перелік друкується двома колонками, у яких зліва за абеткою наводяться позначення (скорочення, терміни), справа – їхнє розшифрування. Якщо спеціальні позначення, скорочення, терміни повторюються менше трьох разів, то до переліку вони не включаються, а їхнє розшифрування наводиться в тексті під час першого згадування.

У вступі розкриваються актуальність обраної теми, визначаються завдання дослідження, формулюється об'єкт і предмет дослідження, методи, структура кваліфікаційної роботи. Рекомендований обсяг вступу – 4–5 сторінок. Остаточний варіант вступу доцільно писати після завершення основної частини роботи.

До основних аргументів, що визначають актуальність теми роботи, можна віднести, наприклад, такі:

- важливість вирішення виокремлених комунікативних проблем для відповідної галузі і/або практичної діяльності;
- перспективи розвитку відповідної галузі науки і практики;
- потреба в розробці рекомендацій із застосування відомих теоретичних підходів для потреб комунікативної практики;
- необхідність врахування впливу змін антропологічних, соціальних, економічних, політичних, культурних та інших умов на поставлені завдання;
- потреба в узагальненні вітчизняного та світового досвіду вирішення поставлених завдань.

Мета дослідження – це конкретно-запланований результат наукової роботи; те, що власне має бути отримано в результаті

дослідження. Мета являє собою чіткий образ бажаного результату. Чіткість і конкретність визначення мети дослідження виступають необхідними передумовами отримання значущих висновків.

Завдання дослідження зазвичай формулюють відповідно до мети дослідження, для її деталізації та розкриття, використовуючи слова на зразок: «установити», «виявити», «визначити», «дослідити», «розглянути», «розкрити» тощо, або відповідних дієслів. Завдання можуть включати в себе:

- вирішення необхідних теоретичних питань, які входять до загальної проблематики дослідження (зокрема, уточнення сутності ключових понять, огляд спеціально-наукових поглядів на проблему, аналіз становлення проблеми в ретроспективному плані);

- виокремлення методологічних підходів і наукових принципів, які можуть бути застосовані для дослідження проблеми, та обґрунтування вибору методів, які будуть використані саме в цій роботі, включаючи методи як теоретичного, так і емпіричного дослідження;

- всебічне вивчення практики вирішення означеної проблеми, виявлення її типового стану, недоліків і труднощів, їхніх причин, передового досвіду з вирішення досліджуваної проблеми;

- обґрунтування необхідної системи заходів для вирішення проблеми;

- емпірична перевірка запропонованої системи заходів з точки зору відповідності її критеріям оптимальності й ефективності;

- розробка рекомендацій та пропозицій щодо використання отриманих автором результатів дослідження на практиці.

Об'єктом дослідження є процес або явище, що породжує проблемну ситуацію і обране для вивчення. Об'єкт дослідження детермінує змістовний обсяг питань, окреслених у кваліфікаційній магістерській роботі. Предмет міститься в межах об'єкта. Предмет дослідження – це складова об'єкту, що безпосередньо досліджується в роботі. Це тільки ті істотні зв'язки та відношення, якості об'єкта, які досліджуються з визначеною метою та в означених умовах. Ці зв'язки є визначальними для конкретного дослідження. Предмет дослідження є вужчим за його об'єкт.

Методи дослідження є необхідною умовою досягнення поставленої мети. Серед методів, які використовуються у кваліфікаційних роботах філософських досліджень, виділяються методи виокремлення досліджуваного об'єкта та філософської рефлексії, що при практичній реалізації передбачає використання широкого досвіду філософсько-теоретичної думки. Використовуються також наступні методи: узагальнення; опису; порівняння; уявний експеримент; моделювання. Важливе значення на теоретичному рівні наукового пізнання мають методи оброблення і систематизування наукових фактів та філософських узагальнень, до яких належать: аналіз і синтез; індукція і дедукція; аналогія; класифікація та інші. Ці методи називають, також, загально-логічними методами пізнання. Залучення методів теоретичного пізнання на певному етапі потребують абстрагування від несуттєвих властивостей об'єктів. Через це, на початковому етапі теоретичного пізнання відбувається побудова ідеалізованого об'єкта, який у подальшому дослідженні замінює реальну предметну дійсність. До методів створення ідеалізованого об'єкта належать: абстрагування; формалізація; ідеалізація; математичне моделювання. У результаті застосування цих методів відбувається формування ідей, формулювання принципів, аксіом, постулатів тощо, які визначають напрямки філософського теоретизування та зумовлюють методику проведення подальших досліджень, кінцевою метою яких є реалізація конкретно-практичних завдань.

Основну частину кваліфікаційної роботи подають, поділяючи матеріал на розділи, які, у свою чергу, повинні поділятися на підрозділи. Назви розділів і підрозділів повинні повністю відповідати інформації, яка становить їхній зміст.

Найменування підрозділів не може дублювати назву розділу. Кожний розділ обсягом 15–20 сторінок для кваліфікаційної роботи магістра (проекту) починається з нової сторінки.

Викладення матеріалу основної частини має бути стислим, логічним і аргументованим. Основна частина кваліфікаційної роботи повинна складатися з трьох розділів, кожен з яких поділяється на два–чотири підрозділи приблизно однакового обсягу.

Кожен розділ кваліфікаційної роботи слід закінчувати стислими висновками обсягом 1–2 сторінки, які мають містити: формулювання короткої суті результату дослідження, новизни результату, практичної значущості отриманого результату.

У висновках необхідно наголосити на логічності та незаперечності, а також якісних та кількісних характеристиках отриманих результатів, обґрунтувати їхню вірогідність, викласти своє бачення щодо їхнього конкретного застосування. Зазначена частина пояснювальної записки виконує роль завершального етапу, обумовленого логікою виконаної кваліфікаційної роботи і має форму синтезу накопиченої в основній частині записки наукової інформації.

Важлива вимога до висновків – їхня стислість (4–5 сторінок) та ґрунтовність.

Список використаних джерел. Список використаних джерел – це елемент бібліографічного апарату, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків. У відповідних місцях тексту мають бути посилання. Посилання на літературу в тексті подаються за таким зразком: [5, с. 87], де 5 – номер джерела за списком літератури, 87 – сторінка. Посилання на декілька джерел одночасно подаються в такий спосіб: [3; 5; 7] або [3; 7, с. 348].

Список повинен містити джерела, із яких здобувачем було використано матеріали, окремі результати, ідеї чи висновки для розробки власних проблем. Такі посилання дають змогу відшукати документи й перевірити достовірність цитування певних наукових робіт, повідомляють необхідну інформацію про них. Посилатися слід на останні видання. Більш ранні видання можна зазначати лише в тих випадках, коли в них наявний матеріал, не включений до останнього видання.

Бібліографічний опис використаної літератури здійснюється згідно зі стандартами, які прийняті в Україні:

– ГОСТ 7.1:2006 «Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання»;

– ДСТУ 3582: 2013 «Бібліографічний опис скорочення слів і словосполучень в українській мові»;

– ДСТУ 8302–2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

Додатки (за наявності). До додатків доцільно включати допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття пояснювальної записки, зокрема: таблиці допоміжних даних; впровадження результатів; ілюстративні матеріали допоміжного характеру тощо.

2. ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ТА ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

2.1. Основні вимоги до оформлення кваліфікаційної роботи

Кваліфікаційна робота має бути написана державною або англійською мовою, що викладається як іноземна (для здобувачів навчання англійською мовою). Стиль викладення – науковий, без орфографічних і синтаксичних помилок.

Пояснювальна записка та ілюстративна частина до кваліфікаційної роботи (проєкту) оформлюються на одному боці аркуша білого паперу формату А 4 (210x297 мм) за допомогою комп'ютерних засобів редагування тексту і графічних зображень.

Шрифт друку повинен бути чітким. Щільність тексту роботи повинна бути однаковою. Перенесення слів у тексті роботи не допускається. Текст роботи має бути вчитаний як здобувачем, так і науковим керівником. Нередатований текст з лексичними та орфографічними помилками є неприпустимим.

Комп'ютерний набір тексту повинен передбачати:

- текстовий редактор – WORD, вирівнювання – по ширині;
- гарнітура Times New Roman;
- кегель шрифту (розмір) – 14;
- міжрядковий інтервал 1,5;
- абзац – 1,2–1,27 см.

Поля тексту: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє та нижнє – 20 мм. Заголовки структурних частин роботи «РЕФЕРАТ», «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ»,

«ДОДАТКИ» друкуються великими літерами жирним шрифтом по центру рядка. Текст кожної структурної частини роботи починається з нового аркуша.

Заголовки підрозділів друкуються малими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою.

Відстань між заголовком (за винятком заголовка пункту) та наступним чи попереднім текстом повинна становити не менш ніж два рядки. Розміщення заголовка в нижній частині аркуша, якщо після нього залишається менше двох рядків тексту, не допускається.

Для нумерованих списків повинен використовуватися маркер одного стилю по всій роботі (наприклад, усі списки з маркуванням «←»). Для оформлення нумерованих списків з крапкою, кожен пункт списку має бути окремих реченням, починатися з великої літери і наприкінці ставиться крапка (наприклад, 1. Елементи системи.). Використовувані в роботі лапки повинні бути одного стилю: “ ”, або « », або " ". Аналогічно є вимога і до стилю апострофів: ’, або ‘, або ’ – однаково по всьому тексту.

Знаначаючи в тексті роботи прізвища та ініціали дослідників, необхідно дотримуватись одного стилю: Г. В. Ілляшенко, С. В. Вашкевич або Г. Ілляшенко, С. Вашкевич. Між прізвищем та ініціалами (слідкуючи, щоб вони лишилися в одному рядку) необхідно використовувати нерозривний пробіл.

Не допускається розташування заголовка підрозділу внизу сторінки, якщо під ним не вміщується щонайменше два рядки – у такому разі назва підрозділу разом із текстом переноситься на наступну сторінку. Не можна починати абзац унизу сторінки, якщо на ній поміститься тільки один рядок з нього. У такому разі слід переносити весь абзац на наступну сторінку. Аналогічно не можна переносити один рядок з абзацу на наступну сторінку.

Вимоги до нумерації

Нумерацію сторінок подають арабськими цифрами (без знаку №). Крапка після номеру сторінки не ставиться. У нумерації враховуються всі аркуші, включаючи додатки. На титульному

аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номера проставляються у правому нижньому куті сторінки без крапки в кінці. На титульному листі, листах завдання і реферату номери сторінок не проставляють. Нумерація розділів подається арабськими цифрами без знаку № і без крапки після цифри. Такі структурні частини роботи як реферат, зміст, перелік умовних позначень, вступ, висновки, список використаних джерела, додатки не мають порядкового номера.

У тексті кваліфікаційної роботи номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. У кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: 2.3. – третій підрозділ другого розділу. Потім у тому ж рядку друкують заголовок підрозділу.

Вимоги до оформлення ілюстрацій

Ілюстрації (схеми, діаграми, рисунки, фотографії) та таблиці необхідно подавати в роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрацію, розміри якої більше формату А 4, враховують як одну сторінку і розміщують у відповідних місцях після згадування в тексті або в додатках.

Ілюстрації повинні бути виконані з використанням комп'ютерних програм (редакторів). Ілюстрації можуть бути чорного кольору (стандартні) або кольорові.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Слово рисунок пишеться скорочено (рис.) тільки в тому випадку, якщо поруч стоїть номер (див. рис. 2.1), а при відсутності номера слово «рисунок» пишеться повністю. Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка, напр.: Рис. 1.2. (другий рисунок першого розділу).

Вимоги до оформлення таблиць

Таблиці нумерують послідовно (за винятком тих, що розміщені в додатках) у межах розділу. У правому верхньому куті розміщують слово «Таблиця» із зазначенням її номера (який складається з номеру розділу і порядкового номеру таблиці в межах розділу) – наприклад, Таблиця 2.3 (третя таблиця другого розділу). Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують по центру сторінки симетрично до тексту. Назву і слово «Таблиця» починають з великої літери. У разі перенесення таблиці на іншу сторінку над подальшими частинами пишеться «Продовження табл. 2.3».

Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті. У тексті повинна бути вказівка на таблицю. Наприклад, «... порівняльні характеристики наведені в таблиці 2.3». Таблицю розміщують таким чином, щоб її можна було читати без повороту переплетеного блоку роботи або з поворотом за годинниковою стрілкою.

У таблицях необхідно зазначати одиницю виміру. Якщо всі одиниці виміру є однаковими для всіх показників таблиці, вони наводяться в заголовку. Дрібні величини в таблиці повинні мати однакову кількість десяткових знаків.

Приклад оформлення таблиці:

Таблиця 2.1

Аналіз дефініцій терміну «Політична комунікація»

Автор	Дефініція
Р. Дентон і Г. Вудворт	Політична комунікація – це публічні дискусії, що формуються з приводу раціонального розподілу дефіцитних ресурсів, наділення будь-кого легітимною владою, можливостей публічної влади застосовувати різного роду санкції.
Р. Шварценберг	Вважає наявність політичної комунікації не тільки в елементах політичної системи, політичних відносинах, а й у політичній системі із суспільством загалом

Текст у стовпцях починають писати з великої літери, в його кінці крапку не ставлять. Наприкінці заголовка і підзаголовків таблиць крапки не ставляться. Після назви заголовка стовпця або рядка, який містить цифрові дані, подають назву одиниці вимірювання, відокремлюючи її комою. Не допускається розділення граф в таблиці діагональними лініями.

Вимоги до посилань

Під час написання кваліфікаційної роботи здобувач повинен давати посилання на наукові і навчально-методичні джерела, матеріали або окремі результати досліджень. Такі посилання дають змогу перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг і детальніше вивчити за потреби. Посилатися потрібно на останні видання публікацій.

Якщо використовуються відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул із джерела, на яке наведено посилання в роботі.

У роботах необхідно використовувати прикінцеві посилання на літературу, які можна здійснювати через зазначення в дужках їхнього номера в списку літератури та вказування сторінок, на які іде посилання.

Приклад:

Цитата в тексті: «Особистість – це один з атрибутів соціальної сутності людини. Вона виражається не через всі якості і властивості, носієм яких є людина» [59, с. 84].

Відповідне подання у списку літератури:

59. Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2015. 166 с.

На всі ілюстрації і таблиці кваліфікаційної роботи повинні бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» і «рисунок» у тексті пишуть скорочено, наприклад: див. табл. 1.2, див. рис. 2.4.

Вимоги до оформлення списку використаних джерел

Відомості про джерела й літературу, які включені до списку, необхідно давати згідно з вимогами ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання» (<http://lib.pnu.edu.ua/files/dstu-8302-2015.pdf>), додаток К.

Обов'язковим є наведення прізвищ авторів, назв праць, міста і року видання, видавництва і кількості сторінок. Список складається в алфавітному порядку.

Елементи бібліографічного запису (заголовок і бібліографічний опис) та знаки пунктуації в бібліографічному посиланні, незалежно від його призначення та виду, подають згідно з ДСТУ ГОСТ 7.80 і ДСТУ ГОСТ 7.1 з урахуванням таких особливостей:

- у заголовку бібліографічного запису подають відомості про одного, двох чи трьох авторів, при цьому імена цих авторів у бібліографічному описі у відомостях про відповідальність (за навскісною рисою) не повторюють;

- за потреби у заголовку бібліографічного запису позатекстового посилання можна зазначати більше ніж три імені авторів;

- замість знака «крапка й тире» (« —»), який розділяє зони бібліографічного опису, в бібліографічному посиланні рекомендовано застосовувати знак «крапка» (при цьому в межах одного документа застосування в бібліографічних посиланнях розділових знаків уніфікують);

- відомості, запозичені не з титульної сторінки документа, дозволено не брати у квадратні дужки;

- після назви дозволено не зазначати загального позначення матеріалу («Текст», «Електронний ресурс», «Карти», «Ноти» тощо — перелік згідно з ДСТУ ГОСТ 7.1);

- у складі вихідних даних дозволено не подавати найменування (ім'я) видавця;

- у складі відомостей про фізичну характеристику документа можна зазначати або його загальний обсяг (наприклад: 285 с.), або номер сторінки, на якій подано об'єкт посилання (наприклад: С. 19);

- дозволено не наводити відомостей про серію та Міжнародний стандартний номер (ISBN, ISMN, ISSN).

Вимоги до оформлення додатків

Додатки оформляють як продовження роботи на наступних її сторінках і їх розміщують у порядку появи в тексті роботи. Додатки позначають послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад, «Додаток А», «Додаток Б» і т.д. Кожен додаток починається з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично по центру відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується «Додаток __» і велика літера, що позначає додаток. Прикладами оформлення додатків можуть служити всі додатки, подані в цих методичних вказівках.

2.2. РЕЦЕНЗУВАННЯ І ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Наявність рецензії є необхідним елементом творчих дебатів на захисті кваліфікаційної роботи. Від ретельності експертизи, аргументованості й повноти висновків рецензента значною мірою залежить оцінка роботи ДЕК. До рецензування робіт залучають фахівців (докторів та кандидатів наук) профільних науково-дослідних інститутів, закладів вищої освіти. Зразок бланка рецензії наведено у Додатку Ж.

Форма написання рецензії довільна, але вона повинна містити ряд обов'язкових положень, зокрема:

- актуальність досліджуваної теми, її теоретичне та практичне значення;
- головні переваги, позитивні сторони кваліфікаційної роботи;
- слабкі риси кваліфікаційної роботи, аспекти, що недостатньо розкриті в тексті;
- якість проведеного в організації емпіричного дослідження, його достовірність;
- можливі шляхи використання отриманих в роботі умовиводів на практиці;
- якість оформлення роботи і бібліографічного опису джерел;

– висновок щодо можливості рекомендації роботи до захисту в екзаменаційній комісії, мотивована оцінка кваліфікаційної роботи за 100–бальною та національною шкалами і шкалою ECTS (наприклад, 90/відмінно/А) відповідно до рейтингової системи оцінювання, а також висновок щодо можливості присвоєння випускнику освітнього рівня «Магістр» за відповідною спеціальністю.

Негативна за національною шкалою оцінка рецензента не є підставою для недопущення кваліфікаційної роботи до захисту.

У рецензії зазначається місце роботи та посада рецензента, вчене звання, науковий ступінь, прізвище, ім'я та по батькові.

Рецензія має бути особисто підписана рецензентом і засвідчена печаткою установи, де він працює.

При наявності позитивного відгуку наукового керівника і позитивної рецензії кваліфікаційної роботи допускаються до захисту рішенням кафедри не пізніше, ніж за 2 тижні до початку роботи ДЕК. За рішенням кафедри може бути проведений попередній захист робіт.

До захисту не допускаються роботи які: містять ознаки плагіату; не відповідають вимогам щодо написання і оформлення кваліфікаційних робіт; не мають позитивного відгуку та/або рецензії; роботи, недопущені рішенням кафедри.

Допущені до захисту кваліфікаційні роботи разом із відгуками наукових керівників та рецензіями, а також списки допущених до захисту робіт із зазначенням теми, наукового керівника і рецензента, передаються в екзаменаційну комісію за підписом завідувача кафедри не пізніше, ніж за тиждень до початку захисту робіт.

Здобувачу дається можливість ознайомитися з рецензією. Слід пам'ятати, що кваліфікаційна робота без відгуку та рецензії до захисту не приймається.

Вимоги щодо дотримання академічної доброчесності у процесі написання кваліфікаційної роботи

Дотримання академічної доброчесності є ключовим принципом оцінки якості виконання будь-якої наукової роботи. Дотримання принципів академічної доброчесності в

Національному авіаційному університеті регулюється «Положенням про виявлення та запобігання академічному плагіату», а також «Порядком перевірки академічних та наукових текстів на плагіат».

Згідно з п.2.2. «Положенням про виявлення та запобігання академічному плагіату», введеного в дію наказом ректора від 16.07.2018 р. № 359/од академічним плагіатом є:

- видання виконаної іншим автором роботи за свою без внесення в неї жодних змін;

- відтворення в науковій роботі без змін, з незначними змінами, або в перекладі тексту іншого автора (інших авторів) без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту;

- внесення незначних правок у скопійований матеріал (переформулювання речень, зміна порядку слів у них тощо) та без належного оформлення цитування;

- відтворення наведених в іншому джерелі цитат з третіх джерел без вказування, за яким саме безпосереднім джерелом наведена цитата;

- відтворення в науковій роботі наведених в іншому джерелі експериментальних або інших наукових даних без вказування на те, ким саме були отримані ці дані;

- представлення суміші власних і запозичених аргументів без належного цитування;

- парафраза – переказ своїми словами чужих думок, ідей або тексту; сутність парафрази полягає в заміні слів (знаків), фразеологічних зворотів або пропозицій при використанні будь-якої авторської наукової праці (збереженої на електронних або паперових носіях, у тому числі розміщеної в мережі Інтернет);

- компіляція – створення значного масиву тексту без поглибленого вивчення проблеми шляхом копіювання тексту із низки джерел без внесення в нього правок, з посиланням на авторів та «маскуванням» шляхом написання перехідних речень між скопійованими частинами тексту;

- самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів.

Кваліфікаційні магістерські роботи здобувачів вищої освіти в обов'язковому порядку мають піддаватися перевірці на плагіат відповідно до «Порядка перевірки академічних та наукових текстів на плагіат» як додаток до наказу ректора від 13.12.2018 № 605/од. Як ключовий критерій відсутності плагіату використовується показник рівня оригінальності тексту у відсотках, отриманий за допомогою програмно-технічних засобів перевірки на плагіат і зменшений на відсоток правомірних запозичень. Правомірними запозиченнями вважаються:

- усталені словосполучення, характерні для певної сфери знань;

- належним чином оформлені цитування;

- самоцитування (фрагменти тексту, що належать автору твору, опубліковані або оприлюднені ним в інших творах).

Згідно з п.3.2. «Порядка перевірки академічних та наукових текстів на плагіат» рекомендованою є наступна шкала оцінки залежно від кількісного показника рівня оригінальності твору.

Кількісний показник рівня оригінальності твору	Рівень оригінальності твору	Рекомендована дія
понад 80%	високий	Текст вважається оригінальним та не потребує додаткових дій щодо запобігання неправомірним запозиченням.
від 60 % до 80%	задовільний	Наявні окремі ознаки академічного плагіату. Слід пересвідчитись у наявності посилань на першоджерела для цитованих фрагментів.

від 40% до 60%	низький	Наявні певні ознаки академічного плагіату, але матеріал може бути прийнятий за умови доопрацювання з обов'язковою наступною перевіркою на оригінальність доопрацьованого твору
менше 40%	неприйнятний	Наявні істотні ознаки плагіату. Матеріал до розгляду не приймається

Відповідальність за наявність невинуватених запозичень і недотримання академічної доброчесності покладається на здобувачів вищої освіти.

Перевірка рукописів кваліфікаційних робіт на академічний плагіат проводиться на підставі заяви здобувача вищої освіти (за формою, поданою у Додатку Л).

Перед перевіркою на академічний плагіат здобувач вищої освіти (автор кваліфікаційної роботи) в термін не пізніше 5 календарних днів перед засіданням ЕК:

- готує файл кваліфікаційної роботи у форматі, прийнятному для перевірки на плагіат.

- може перевірити кваліфікаційну роботу за допомогою безкоштовних програм чи сервісів (наприклад, Etxt Antiplagiat), і ознайомити з результатами перевірки керівника кваліфікаційної роботи;

- подає готовий файл завершеної кваліфікаційної роботи секретарю ЕК.

Секретар ЕК чи відповідальна особа на рівні кафедри передає кваліфікаційні роботи в електронному та друкованому вигляді відповідальним особам на рівні факультету лінгвістики та

соціальних комунікацій для перевірки на академічний плагіат або здійснює таку перевірку самостійно, якщо йому були делеговані такі повноваження.

Перевірка здійснюється в термін не більше 1 календарного дня. Результат перевірки – звіти подібності – в 2 екземплярах передаються на випускові кафедри (для Експертної ради та наукового керівника).

На кафедрі філософії формується Експертна рада в складі не менше 5–ти осіб, що мають науковий ступінь, та 3–ох представників студентства під головуванням завідуючого кафедрою.

Експертна рада приймає рішення щодо допуску до захисту студентів, роботи яких мають задовільний чи високий рівень оригінальності тексту і оформлює своє рішення в письмовій формі, яке надається відповідальному на рівні факультету не пізніше ніж за 2 календарні дні з моменту одержання звітів подібності. При потребі, для розгляду звіту подібності кваліфікаційної роботи Експертна рада може залучати здобувача вищої освіти та його наукового керівника.

Рішення Експертної ради оформлюється за встановленим зразком, наведеним в (Додатку М) в двох екземплярах, перший примірник залишається на кафедрі, а другий – передається відповідальній особі на рівні факультету.

Роботи, які мають низький рівень оригінальності тексту повертаються студентам на доопрацювання на термін не більше 2 календарних днів. Після чого відправляється на повторну перевірку, яка здійснюється одразу.

Роботи, які мають неприйнятний або низький рівень оригінальності тексту за результатами повторної перевірки не допускаються до захисту. Таке рішення приймається на повторному засіданні Експертної ради кафедри філософії.

На основі поданих звітів та рішень Експертної ради, затверджених на засіданні кафедри, та результатів попередніх захистів кваліфікаційних робіт, секретар ЕК формує список допущених до захисту здобувачів вищої освіти.

У випадку незгоди з рішенням ЕР здобувач або інший учасник освітнього (наукового) процесу має право у триденний

термін подати письмову апеляційну заяву на ім'я голови Ради з якості (за формою, поданою у Додатку П).

Захист кваліфікаційної роботи у ЕК

Захист кваліфікаційної роботи відбувається на відкритому засіданні екзаменаційної комісії (ЕК), на якому допускається, щоб ставили запитання та обговорювати роботу усі присутні, з участю щонайменше половини складу ЕК і за обов'язкової присутності голови комісії.

До захисту кваліфікаційних робіт допускаються здобувачі, які виконали всі вимоги навчального плану.

Списки здобувачів, допущених до захисту кваліфікаційних робіт, подаються до ЕК. Також до ЕК перед початком захисту кваліфікаційних робіт подаються такі документи:

- зведена відомість про виконання здобувачами навчального плану й отримані ними оцінки з теоретичних дисциплін, курсових робіт, практик, державних екзаменів (тільки перед захистом кваліфікаційних робіт);

- відгук наукового керівника про кваліфікаційну роботу;

- рецензія на кваліфікаційну магістерську роботу.

До ЕК можуть бути подані також інші матеріали, що характеризують наукову і практичну цінність виконаної кваліфікаційної роботи, друквані статті за темою роботи, документи, які свідчать про її емпіричну значущість та можливості практичного застосування.

Завданням ЕК є визначення рівня теоретичної підготовки здобувача, його готовності до професійної діяльності і прийняття рішення про присвоєння кваліфікаційного рівня «Магістр» та видачі диплому за відповідною спеціальністю. Відтак завданням здобувача на захисті є не переказ змісту роботи, а висвітлення досліджених ним проблем.

Захист кваліфікаційної роботи відбувається з дотриманням такої процедури:

- 1) Короткий виступ здобувача (7–10 хв.), який подається у формі доповіді. В своїй доповіді здобувач розкриває основний зміст роботи, актуальність теми дослідження, оголошує власні висновки та пропозиції. Особливу увагу слід приділити

результатам, отриманим особисто магістрантом (що саме запропоновано, узагальнено тощо).

Виступ починається із звертання: «Шановний пане голову! Шановні члени екзаменаційної комісії та всі присутні!...»;

2) Запитання членів ДЕК, інших присутніх на захисті осіб і відповіді на запитання. Запитання з теми кваліфікаційної роботи можуть ставити не тільки члени ДЕК, а й здобувачі групи. Відповіді магістранта на запитання здобувачів також враховуються членами комісії при обговоренні результату захисту кваліфікаційної роботи.

Слід зазначити, що запитання можуть стосуватися як теми кваліфікаційної роботи, так і загально-філософського теоретичного курсу, тому перед захистом доцільно відновити в пам'яті весь пройдений курс і особливо ті розділи, які мають пряме відношення до теми роботи.

Відповідати на запитання можна або відразу на кожне у міру виникнення, або спочатку записати всі запитання, а потім відповідати на них. При відповіді на запитання здобувачу дозволяється користуватися своєю кваліфікаційною роботою.

За результатами виступу та відповідей на запитання члени ДЕК складають враження про вміння здобувача публічно виступати і аргументовано відстоювати свою точку зору, широту його кругозору та ерудицію;

3) заслуховування рецензії на кваліфікаційну магістерську роботу та відгуку керівника;

4) заключне слово здобувача, в якому він визначає своє ставлення до зауважень рецензента та керівника.

Не виключена ситуація, коли робота виконана й оформлена на належному рівні, а виступ здобувача при захисті кваліфікаційної роботи не підготовлений, його відповіді на запитання не продумані, поверхові або хибні. У такому разі, попри високу якість роботи, оцінка може бути значно знижена. Водночас, наявність зауважень і вказівок на недоліки кваліфікаційної роботи у відгуку наукового керівника ще не означають, що робота автоматично одержить невисоку оцінку на захисті. Опанувавши тему дослідження, магістрант досить часто на захисті демонструє володіння темою дослідження, аргументовано доводить свою

позицію з того чи іншого питання, посилаючись на філософські роботи та існуючі теорії. Це свідчить про те, що здобувач зумів усунути зазначені науковим керівником недоліки і може при захисті роботи одержати високу оцінку.

2.3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційна робота оцінюється екзаменаційною комісією. Оцінку за кваліфікаційну роботу заносять до екзаменаційної відомості і залікової книжки здобувача. Оцінювання здійснюється за 100–бальною та національною шкалами і шкалою ECTS відповідно до рейтингової системи (табл. 2.3, табл. 2.4.).

Під час оцінювання кваліфікаційної роботи враховуються: науковий рівень роботи, ступінь висвітлення в ній питань, що становили предмет дослідження, практичне і теоретичне значення роботи, рівень використання спеціальної літератури та робота з першоджерелами, наукова обґрунтованість висновків, мова і стиль викладу, практична значущість рекомендацій, уміння вести публічну дискусію, аргументовано захищати свою концепцію та висновки.

Оцінка захисту кваліфікаційної роботи проводиться на закритому засіданні ЕК. Оцінка оголошується після закінчення захисту усіх кваліфікаційних робіт того ж дня на відкритому засіданні ЕК. Рішення ЕК є остаточним і оскарженню не підлягає.

Захищені роботи здобувачам не повертаються і зберігаються в архіві університету, а потім підлягають знищенню за актом в порядку, передбаченому законодавством.

Таблиця 2.3

Критерії оцінки якості кваліфікаційної роботи

Критерії	Предмет експертної оцінки	Максим. кількість балів
Оцінювання якості кваліфікаційної роботи (70 балів)		
Актуальність дослідження	– обґрунтованість актуальності теми;	2
	– постановка завдань дослідження;	2
	– відповідність змісту роботи темі і	6

	завданню на кваліфікаційну роботу	
	Разом за критерієм	10
Науковість	– наявність аналізу основної задачі на основі накопиченого вітчизняного і зарубіжного теоретичного та практичного досвіду з питань дослідження, новітніх розробок з обґрунтуванням оптимального варіанта розв'язання;	10
	– наявність елементів наукової новизни та ступінь їх обґрунтованості;	10
	– логічність викладу матеріалу та побудови роботи;	10
	– повнота та обґрунтованість висновків за результатами дослідження;	10
	Разом за критерієм	40
Інформаційно-методичне та програмне забезпечення	– використання адекватних темі дослідження джерел інформації та їх обробка;	5
	Разом за критерієм	5
Критерії	Предмет експертної оцінки	Максим. кількість балів
Практична значущість, апробація результатів	– аргументованість розробок і пропозицій, можливості їхнього використання; обґрунтування економічного або соціального ефекту від упровадження результатів дослідження;	10
	– наявність публікацій за результатами дослідження (участь у наукових конференціях)	10
	Разом за критерієм	25
Оформлення роботи	– відповідність оформлення до вимог чинних стандартів	5
	Разом за критерієм	25
Оцінювання кваліфікаційної роботи в ході захисту (30 балів)		

Захист роботи	Логічне та аргументоване викладання матеріалу	10
	Відображення результатів дослідження у наочних засобах	10
	Адекватне розуміння та правильні відповіді на питання членів комісії	10
	Разом за критерієм	30
	РАЗОМ	100

Таблиця 2.4

Відповідність підсумкової семестрової рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою та шкалою ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90–100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82–89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75–81		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67–74	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60–66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35–59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1–34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

У разі, якщо захист кваліфікаційної роботи визнається незадовільним, ДЕК вирішує, чи може здобувач подати на повторний захист ту саму кваліфікаційну роботу з доопрацюванням, чи він зобов'язаний опрацювати нову тему, визначену випусковою кафедрою. здобувача, який при захисті кваліфікаційної роботи отримав незадовільну оцінку, відраховують з університету і видають йому академічну довідку. Повторно захистити кваліфікаційну магістерську роботу здобувач може протягом трьох років після закінчення закладу вищої освіти.

Здобувачам, які не захищали кваліфікаційну роботу з поважної причини (документально підтвердженої), ректор може продовжити строк навчання до наступного терміну роботи ЕК із захисту кваліфікаційних робіт, але не більше ніж на один рік.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вимоги до оформлення дисертацій та авторефератів дисертацій від 12.01.2017 № 40. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#Text>.
2. ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання». URL: <http://lib.pnu.edu.ua/files/dstu-8302-2015.pdf>.
3. ДСТУ 3017:2015 Інформація та документація. Видання. Основні види. Терміни та визначення понять. URL: http://lib.zsmu.edu.ua/upload/intext/dstu_3017_2015.pdf
4. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. ДСТУ 8302:2015. Київ: ДП «УкрНДНЦ». 2016. 17 с.
5. Кулик М.С., Полухін А.В. Положення про дипломні роботи (проекти) випускників Національного авіаційного університету. Київ: Видавництво НАУ, 2009. 72 с.
6. Положення про дипломні роботи (проекти) випускників Національного авіаційного університету від 14.12.2017 № 594/од. URL: <https://bit.ly/33FeJZo>

ДОДАТКИ

Додаток А

Зразок заяви про затвердження теми кваліфікаційної роботи

Узгоджено
Завідувач кафедри
філософії

Декану факультету _____
здобувача _____ курсу _____ групи

_____ (підпис) (П.І.Б.)
« _____ » _____ 20 ____ р.

Керівник кваліфікаційної
роботи _____ (підпис)
(П.І.Б.)

який зареєстрований за адресою:

тел.: _____

« _____ » _____ 20 ____ р.

ЗАЯВА

Прошу затвердити тему кваліфікаційної роботи
« _____ »
_____ (назва теми)

по кафедрі _____ і призначити наукового керівника
кваліфікаційної роботи _____

_____ (П.І.Б.)

_____ (науковий ступінь, посада за шт. розп. кафедри)

« _____ » _____ 20 ____ р.

_____ (підпис здобувача)

Приклад оформлення завдання на виконання кваліфікаційної роботи

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет лінгвістики та соціальних комунікацій

Кафедра філософії

Спеціальність _____
(шифр, найменування)

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Завідувач кафедри філософії

« ____ » _____ 20__ р.

ЗАВДАННЯ

на виконання кваліфікаційної роботи

(прізвище, ім'я, по батькові випускника в родовому відмінку)

1. Тема кваліфікаційної роботи:

« _____ »

затверджена наказом ректора від « ____ » _____ 20__ р. № ____.

2. Термін виконання роботи: з ____ . ____ . 20__ р. по ____ . ____ . 20__ р.

3. Вихідні дані до роботи: _____

4. Зміст пояснювальної записки: _____

5. Перелік графічного (ілюстрованого) матеріалу: _____

6. Календарний план–графік

№ з/п	Завдання	Термін виконання	Відмітка про виконання
1.	Визначення та обґрунтування теми кваліфікаційної роботи		
2.	Оформлення завдання на виконання кваліфікаційної роботи		
3.	Уточнення об'єкта, предмета, мети, завдань дослідження під час проходження переддипломної практики		
4.	Підбір, опрацювання та вивчення літератури та джерел з теми дослідження		
5.	Складання попереднього плану роботи. Узгодження з керівником		
6.	Написання основної частини, вступу та висновків.		
7.	Оформлення роботи та подання її на перше читання керівникові		
8.	Опрацювання зауважень та виправлення недоліків		
9.	Попередній захист кваліфікаційної роботи		
10.	Проходження нормоконтролю		
11.	Подання роботи на перевірку на плагіат		
12.	Подання роботи на рецензування		
13.	Подання остаточного варіанта на кафедрі		
14.	Захист роботи		

7. Консультанти з окремих розділів

Розділ	Консультант (посада, П.І.Б)	Дата, підпис	
		Завдання видав	Завдання прийняв

8. Дата видачі завдання: «___» _____ 20__ р.

Керівник кваліфікаційної
магістерської роботи _____

(підпис керівника)

(П.І.Б.)

Завдання прийняв до виконання _____

(підпис)

(П.І.Б.)

Додаток В

Зразок титульного аркушу кваліфікаційної роботи (освітнього рівня «Магістр»)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет лінгвістики та соціальних комунікацій
Кафедра філософії

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач кафедри філософії

_____ Л. Г. Дротянко

« ____ » _____ 2021 р

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

(Пояснювальна записка)

здобувача вищої освіти ОС «магістр»

за спеціальністю 033 «Філософія»

на тему:

ТОЛЕРАНТНІСТЬ ЯК ПРИНЦИП КОМУНІКАТИВНОЇ УСПІШНОСТІ В
ЕКОНОМІЧНІЙ СФЕРІ

Здобувач:

Панков Денис Вадимович

Керівник:

к. філос. н., доц. Сідоркіна О. М.

Нормоконтролер:

к. філос. н. Клешня Г. М.

Київ 2021

Приклад оформлення реферату

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка до кваліфікаційної роботи «Філософське осмислення феномену політичної комунікації у сучасному глобалізованому суспільстві»: 90 сторінок, 1 таблиця, 95 використаних джерел, 2 додатки.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: ПОЛІТИЧНА КОМУНІКАЦІЯ, СУЧАСНЕ СУСПІЛЬСТВО, ГЛОБАЛІЗАЦІЯ.

Об'єкт дослідження – феномен політичної комунікації.

Предмет дослідження – політична комунікація у сучасному глобалізованому суспільстві

Мета дослідження полягає у філософському осмисленні феномену політичної комунікації у сучасному глобалізованому суспільстві.

Методами дослідження є: історичний, феноменологічний та структур–функціональні підходи, методи аналізу і синтезу, аналогії, індукції та дедукції.

Установлено, що в сучасному глобалізованому суспільстві процеси політичної комунікації набувають специфічних форм, а саме:

- По–перше.....
- По–друге.....
- По–третє.....

У зв'язку з викладеним, політичну комунікацію у сучасному глобалізованому суспільстві можна визначити як.....

Матеріали кваліфікаційної роботи рекомендується використовувати у навчальному процесі та підготовці фахівців відповідного напрямку.

Приклад оформлення змісту

ЗМІСТ

ВСТУП	X
РОЗДІЛ 1. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФЕНОМЕНУ ПОЛІТИЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ.....	X
1.1. Дослідження основних теоретико–методологічних засад	X
1.2. Стан розробки проблематики	X
РОЗДІЛ 2. ГЕНЕЗИС ПОЛІТИЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ У ІСТОРИКО–ФІЛОСОФСЬКОМУ ВИМІРІ.....	X
2.1. Виникнення політичної комунікації в період Античності та її розвиток у добу Середньовіччя.....	X
2.2. Формування класичного філософсько-політичного дискурсу модерного часу	X
2.3. Некласичний напрям політичної комунікації.....	X
РОЗДІЛ 3. ФЕНОМЕН ПОЛІТИЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ У ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СУСПІЛЬСТВІ.....	X
3.1. Інформатизація та глобалізація сучасного соціуму: політико–комунікативний аспект.....	X
3.2. Сутність глобалізації та її вплив на політичну комунікацію.....	X
ВИСНОВКИ	X
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	X

Додаток Е

Зразок бланку відгуку керівника кваліфікаційної роботи

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ВІДГУК

керівника кваліфікаційної роботи

випускника кафедри _____ Факультету _____
Національного авіаційного університету

(П.І.Б.)

ТЕКСТ ВІДГУКУ

Керівник кваліфікаційної
магістерської роботи _____

(науковий ступінь, посада, вчене звання)

«__» __ 20__ р. _____
(підпис) (П.І.Б.)

Пам'ятка керівникові кваліфікаційної роботи

Відгук пишеться в довільній формі на бланку встановленого зразка. У відгуку необхідно відобразити:

1. Характер виконання кваліфікаційної роботи (в ініціативному порядку, на замовлення підприємства, організації, установи тощо).

2. Мету кваліфікаційної роботи.

3. Відповідність виконаної кваліфікаційної роботи затвердженому завідувачем кафедри завданню.

4. Ступінь самостійності випускника при виконанні кваліфікаційної роботи.

5. Уміння випускника працювати з літературними джерелами, аналізувати теоретичний та практичний матеріал, приймати обґрунтовані рішення.

6. Знання та дотримання вимог ДСТУ при виконання кваліфікаційної роботи в цілому і оформленні пояснювальної записки та інших матеріалів.

7. Отримані найбільш важливі теоретичні та практичні результати і їх апробацію на конференціях, семінарах тощо.

8. Узагальнену оцінку рівня виконання кваліфікаційної роботи, відповідність набутих випускником знань, умінь та навичок (компетенцій) вимогам освітньо-кваліфікаційної характеристики і можливість присвоєння йому кваліфікації фахівця відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня за даним напрямом (спеціальністю) відповідно до Національного класифікатора професій України «Класифікатор професій ДК 003:2010».

Додаток Ж

Зразок бланку рецензії на кваліфікаційну роботу

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

РЕЦЕНЗІЯ

**на кваліфікаційну магістерську роботу випускника кафедри
філософії Факультету лінгвістики та соціальних комунікацій**

(П.І.Б.)

ТЕКСТ РЕЦЕНЗІЇ

Рецензент _____
(науковий ступінь, посада, вчене звання)

«__» ____ 20__ р. _____
(підпис) (П.І.Б.)

З рецензією ознайомлений _____
(підпис) (П.І.Б.)

«__» _____ 20__ р.

Правила складання бібліографічного опису з урахуванням
Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бичківський О. О. Міжнародне приватне право : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 82 с. 2. Бондаренко В. Г. Немеркнуча слава новітніх запорожців: історія Українського Вільного козацтва на Запоріжжі (1917–1920 рр.). Запоріжжя, 2017. 113 с. 3. Бондаренко В. Г. Український вільнокозацький рух в Україні та на еміграції (1919–1993 рр.) : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 600 с. 4. Вагіна О. М. Політична етика : навч.–метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 102 с. 5. Верлос Н. В. Конституційне право зарубіжних країн : курс лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 145 с. 6. Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 240 с. 7. Гурська Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2–ге вид., перероб. та доп. Київ : ЦУЛ, 2016. 172 с. 8. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340 с.
Два автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико–методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2015. 196 с. 2. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с. 3. Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою : навч.–метод. посіб. Переяслав–Хмельницький, 2015. 166 с. 4. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с.

	<p>5. Горошкова Л. А., Волков В. П. Виробничий менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с.</p> <p>6. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с.</p>
Три автори	<p>1. Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2015. 312 с.</p> <p>2. Городовенко В. В., Макаренков О. Л., Сантос М. М. Судові та правоохоронні органи України : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 206 с.</p> <p>3. Кузнецов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани здобувачів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с.</p> <p>4. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.</p>
Чотири і більше авторів	<p>1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Беліков та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : ЦУЛ, 2016. 528 с.</p> <p>2. Бікулов Д. Т, Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с.</p> <p>3. Операційне числення : навч. посіб. / С. М. Гребенюк та ін. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 88 с.</p> <p>4. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с.</p> <p>5. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с.</p>
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	<p>1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с.</p> <p>2. Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ : ЦУЛ, 2016. 232 с.</p> <p>3. Дахно І. І., Алієва-Барановська В. М. Право</p>

	інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с.
Без автора	<ol style="list-style-type: none"> 1. 25 років економічному факультету: історія та сьогодення (1991–2016) : ювіл. вип. / під заг. ред. А. В. Череп. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 330 с. 2. Криміналістика : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Галана ; уклад. Ж. В. Удовенко. Київ : ЦУЛ, 2016. 320 с. 3. Миротворення в умовах гібридної війни в Україні : монографія / за ред. М. А. Лепського. Запоріжжя : КСК–Альянс, 2017. 172 с. 4. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с. 5. Науково–практичний коментар Бюджетного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Латковської. Київ : ЦУЛ, 2017. 176 с. 6. Службове право: витоки, сучасність та перспективи розвитку / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Запоріжжя, 2017. 328 с. 7. Сучасне суспільство: філософсько-правове дослідження актуальних проблем : монографія / за ред. О. Г. Данильяна. Харків : Право, 2016. 488 с. 8. Адміністративно–правова освіта у персоналіях : довід. / за заг. ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ : Ін Юре, 2015. 352 с. 9. Підготовка докторів філософії (PhD) в умовах реформування вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.–практ. конф., м. Запоріжжя, 5–6 жовт. 2017 р. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 216 с. 10. Країни пострадянського простору: виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Рудяков (відп. ред.) та ін. Київ : Ін–т всесвітньої історії НАН України, 2016. 306 с. 11. Антологія української літературно–критичної думки першої половини ХХ століття / упоряд. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с.
	1. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба

<p>Багатотомні видання</p>	<p>та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с.</p> <p>2. Лодий П. Д. Сочинения : в 2 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. А. В. Сеницына. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2015. Т. 1. 306 с.</p> <p>3. Новицкий О. М. Сочинения : в 4 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. Н. Г. Мозговая. Киев ; Мелитополь: НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2017. Т. 1. 382 с.</p> <p>4. Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків : Право, 2009. Т. 2 : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с.</p> <p>5. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : в 6 т. Харьков : Право, 2007. Т. 4 : Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с.</p>
<p>Автореферати дисертацій</p>	<p>1. Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06. Київ, 2005. 20 с.</p> <p>2. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с.</p> <p>3. Кулініч О. О. Право людини і громадянина на освіту в Україні та конституційно-правовий механізм його реалізації : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Маріуполь, 2015. 20 с.</p>
<p>Дисертації</p>	<p>1. Авдеева О. С. Міжконфесійні відносини у Північному Приазов'ї (кінець XVIII – початок XX ст.) : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2016. 301 с.</p> <p>2. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с.</p> <p>3. Вініченко О. М. Система динамічного контролю</p>

	соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.
Законодавчі та нормативні документи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с. 2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Голос України. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10-22. 3. Повітряний кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 48-49. Ст. 536. 4. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2017). 5. Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. Офіційний вісник України. 2017. № 4. С. 530-543. 6. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. Урядовий кур'єр. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10. 7. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. Офіційний вісник України. 2017. № 20. С. 136-141. 8. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця : затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. Баланс-бюджет. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15-16.
	1. Лист Голови Співки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Співки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. ЦДАГО України (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71.

Архівні документи	<p>2. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. ЦДАВО України (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3.</p> <p>3. Наукове товариство ім. Шевченка. Львів. наук. б–ка ім. В. Стефаника НАН України. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.</p>
Каталоги	<p>1. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк : Лебедь, 2005. 228 с.</p> <p>2. Історико–правова спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б–ка ім. В. Г. Короленка; уклад. : Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с.</p> <p>3. Пам’ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.–довід. / авт.–упоряд.: М. Зобків та ін. ; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.</p>
Бібліографічні покажчики	<p>1. Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності : бібліогр. покажч. Вип. 2 / уклад.: О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала ; Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 60 с.</p> <p>2. Микола Лукаш : біобібліогр. покажч. / уклад. В. Савчин. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 10).</p> <p>3. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні : бібліогр. покажч. / уклад.: Н. М. Загородна та ін.; наук. ред. Т. В. Марусик; відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140–річчя від дня заснування).</p> <p>4. Лисодед О. В. Бібліографічний довідник з кримінології (1992–2002) / ред. О. Г. Кальман. Харків : Одисей, 2003. 128 с.</p> <p>5. Яценко О. М., Любовец Н. І. Українські персональні бібліографічні покажчики (1856–2013). Київ : Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, 2015. 472 с. (Джерела української біографістики ; вип. 3).</p>

<p>Частина видання: книги</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Баймуратов М. А. Имплементация норм международного права и роль Конституционного Суда Украины в толковании международных договоров / М. А. Баймуратов. Михайло Баймуратов: право як буття вченого : зб. наук. пр. до 55-річчя проф. М. О. Баймуратова / упоряд. та відп. ред. Ю. О. Волошин. К., 2009. С. 477–493. 2. Гетьман А. П. Екологічна політика держави: конституційно–правовий аспект. Тридцять лет с экологическим правом : избранные труды. Харьков, 2013. С. 205–212. 3. Коломоець Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. Адміністративне право України : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоець. Київ, 2009. С. 195–197. 4. Алексеев В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169.
<p>Частина видання: матеріалів конференцій (тези, доповіді)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно–правовий аналіз. Голодомор 1932–1933 років: втрати української нації : матеріали міжнар. наук.–практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136. 2. Анциперова І. І. Історико–правовий аспект акту про бюджет. Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених : тези доп. всеукр. наук.–практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137. 3. Кононенко Н. Методология толерантности в системе общественных отношений. Формирование толерантного сознания в обществе : материалы VII междунар. антитеррорист. форума (Братислава, 18 нояб. 2010 г.). Киев, 2011. С. 145–150. 4. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів

	<p>науково–популярних журналів. Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі : зб. тез доп. міжнар. наук.–практ. конф., м. Запоріжжя, 3–4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53.</p> <p>5. Соколова Ю. Особливості впровадження проблемного навчання хімії в старшій профільній школі. Актуальні проблеми та перспективи розвитку медичних, фармацевтичних та природничих наук : матеріали III регіон. наук.–практ. конф., м. Запоріжжя, 29 листоп. 2014 р. Запоріжжя, 2014. С. 211–212.</p>
<p>Частина видання: довідкового видання</p>	<p>1. Кучеренко І. М. Право державної власності. Великий енциклопедичний юридичний словник / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 673.</p> <p>2. Пирожкова Ю. В. Благодійна організація. Адміністративне право України : словник термінів / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54–55.</p> <p>3. Сірий М. І. Судова влада. Юридична енциклопедія. Київ, 2003. Т. 5. С. 699.</p>
<p>Частина видання: періодичного видання (журналу, газети)</p>	<p>1. Кулініч О. О. Право на освіту в системі конституційних прав людини і громадянина та його гарантії. Часопис Київського університету права. 2007. № 4. С. 88–92.</p> <p>2. Коломоєць Т., Колпаков В. Сучасна парадигма адміністративного права: генеза і поняття. Право України. 2017. № 5. С. 71–79.</p> <p>3. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. Урядовий кур'єр. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5.</p> <p>4. Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності: аналіз вітчизняного і міжнародного законодавства. Юридичний вісник України. 2017. 20–26 жовт. (№ 42). С. 14–15.</p> <p>5. Bletskan D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H–SnSe₂: ab initio modeling and comparison with experiment. Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics. 2016. Vol. 19, № 1. P. 98–108.</p>

<p>Електронні ресурси</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Влада очима історії : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.06.2020). 2. Шарая А. А. Принципи державної служби за законодавством України. Юридичний науковий електронний журнал. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://lsej.org.ua/5_2017/32.pdf. 3. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 20–27. URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.05.2020). 4. Яцків Я. С., Маліцький Б. А., Бублик С. Г. Трансформація наукової системи України протягом 90–х років ХХ століття: період переходу до ринку. Наука та інновації. 2016. Т. 12, № 6. С. 6–14. DOI: https://doi.org/10.15407/scin12.06.006.
----------------------------------	--

Зразок заяви здобувача вищої освіти

Завідувачу кафедри філософії

здобувача вищої освіти (ПБ,
факультет, «курс», «група»)

ЗАЯВА

З правилами чинного Положення «Про виявлення та запобігання академічного плагіату в НАУ» від «__»____ 20__ року, згідно з яким виявлення плагіату є підставою для відмови в допуску роботи до захисту та застосування заходів дисциплінарної та академічної відповідальності, ознайомлений (а).

Про використання Системи виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості в роботах здобувачів вищої освіти оповіщений (а) та надаю свою згоду на обробку та збереження НАУ моєї роботи в Базі даних Університету. Також надаю НАУ право на передачу моєї роботи для обробки та збереження в Системі виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості та використання роботи для виявлення плагіату в інших роботах, які завантажувалися/завантажуються для перевірки Системою виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості та користувачами, які мають доступ до цієї Системи, виключно в обмежених цілях для виявлення плагіату в текстах робіт.

Робота для перевірки Університетом надається в друкованому та електронному варіанті. Електронна версія моєї роботи збігається (ідентична) з друкованою.

Дата

Підпис

Зразок рішення Експертної ради
**РІШЕННЯ ЕКСПЕРТНОЇ РАДИ КАФЕДРИ ФІЛОСОФІЇ ПРО
ДОПУСК РОБОТИ ДО ЗАХИСТУ**

Підтверджуємо ознайомлення з результатом звіту подібності щодо роботи, генерованого системою виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості:

Назва: _____

Автор: _____

Спеціальність: _____

Науковий керівник: _____

Після аналізу звіту подібності зроблено такий висновок:

1) Запозичення, виявлені в роботі, є законними і не є плагіатом (далі – зазначаються підстави віднесення запозичень до правомірних). Робота приймається до захисту.

2) Виявлені запозичення не є плагіатом, розміщені в розділах, які не описують безпосередньо авторське дослідження, але кількість цитат перевищує обсяг, виправданий поставленою метою роботи (далі – зазначаються детальні та аргументовані підстави віднесення запозичень до правомірних). Робота приймається до захисту, але має бути відкоригована. Відкоригований варіант має бути поданий на кафедру за 2 дні до захисту, разом із заявою щодо самостійності виконання письмової роботи та ідентичності друкованої та електронної версії роботи.

3) Виявлені запозичення не є плагіатом, але частково розміщені в розділах, які описують безпосередньо авторське дослідження, а кількість цитат перевищує обсяг, виправданий поставленою метою роботи. В зв'язку з цим мета роботи та поставлені завдання не були досягнені. Робота може бути допущена до захисту (наступного року) після того як буде відкоригована та допрацьована і успішно пройде повторну перевірку на академічний плагіат.

4) Робота містить навмисні текстові спотворення, передбачувані спроби укриття запозичень або інші прояви академічного плагіату. Робота містить фабрикацію або фальсифікацію даних. Робота не допускається до захисту.

5) Інше:

6) Підтвердження:

Дата

Підпис

Зразок апеляційної заяви на рішення Експертної ради щодо фактів виявлення плагіату

Голові Ради з якості

здобувача / автора

Заява

Заявляю, що кваліфікаційну роботу на тему
« _____ »

_____» я підготував особисто (з урахуванням внеску наукового керівника роботи). Тому прошу розглянути оскарження щодо не допуску цієї роботи до захисту, оскільки вона не порушує Закони України «Про авторське право і суміжні права» і «Про освіту», не містить навмисні текстові спотворення як передбачувані спроби укриття запозичень, а виявлені запозичення не є плагіатом. Підтвердження:

.....
.....
.....
.....
.....

Дата

Підпис

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

1. Комунікація як феномен дійсності в дзеркалі філософії.
2. Знаковий характер комунікації як соціальної взаємодії.
3. Політичний діалог як форма комунікації у міжнародних відносинах.
4. Мережевий характер інформаційної культури.
5. Проблеми людини і культури спілкування в сучасному інформаційному суспільстві.
6. Комунікативні процеси у релігійній сфері: філософсько-прикладний аспект.
7. Медіа простір як середовище реалізації медіакомунікацій.
8. Місце особистісних факторів у процесі розвитку культури комунікації інформаційного суспільства.
9. Інформаційно–психологічна безпека особистості: філософсько–комунікаційний аспект.
10. Проблема пошуку ідентичності людини в комунікаційних процесах інформаційного суспільства.
11. Інтернет–комунікація у мультимовному середовищі (культурфілософське дослідження).
12. Формування «постекономічних» комунікативних цінностей у глобалізованому світі.
13. Толерантність як принцип комунікативної успішності в економічній сфері.
14. Інноваційні комунікативні тенденції у сфері надання послуг.
15. «Шок майбутнього» як наслідок надмірності інформації.
16. Інформаційне суспільство як продукт політичної культури
17. Віртуалізація життя як особливість культури інформаційного суспільства.
18. Комунікаційна взаємодія в системі людина–машина.
19. Проблема маніпулятивного в медіакомунікації в умовах розвитку соціальних мереж.
20. Обмін знаками як ядро теорії комунікації.

21. Філософське осмислення політичної комунікації в сучасній Україні.
22. Медіа як посередник і середовище: компаративістський аналіз.
23. Усна, письмова, екранна культура: співвідношення змісту понять у філософії комунікації.
24. Комунікативна роль інституту туризму в сучасному суспільстві.
25. Інформаційний простір, комунікаційний простір, медіапростір: співвідношення змісту понять.
26. Проблеми і перспективи розвитку національного медіа-простору України.
27. До проблеми створення універсальної комунікативної моделі.
28. Ефективний комунікатор: соціально-філософський аналіз.
29. Комунікативна філософія: витоки та перспективи розвитку.
30. Еволюція уявлень про комунікацію.
31. Комунікативна та медіакомунікативна компетентність
32. Екологічний підхід до проблеми інформації

Навчальне видання

**Методичні рекомендації до виконання кваліфікаційних робіт
для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем магістр за
освітньо-професійною програмою «Філософія комунікації»
спеціальності 033 «Філософія»**

Укладачі:

ДРОТЯНКО Любов Григорівна
ОРДЕНОВ Сергій Сергійович
СІДОРКІНА Олена Миколаївна

Комп'ютерна верстка

Підп. до друку _____ Формат 60x84/16. Папір офс.
Офс. друк. Ум. друк. арк. 2,79. Обл.–вид. арк. 2,9.
Тираж ___ прим. Замовлення № _____.

Видавець і виготовлювач
Національний авіаційний університет
03680. Київ–58, просп. Любомира Гузара, 1.

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 977 від